

Identitás és emlékezet

Kissé megkésett negyedik számunk tanulmányai két tárgykör: egy jelenkori és igencsak gyakorlati, valamint egy történeti téma köré csoportosulnak. Az első a kisebbségi autonómia és regisztráció kérdésköre, a második kifejtésére pedig Kossuth Lajos születésének 200. évfordulója adott okot.

Az autonómia és a regisztráció jogi-igazgatási kategóriáit áttekintő tanulmányok voltaképpen az MTA Kisebbségkutató Intézet konferenciája anyagaiból táplálkoznak. *Majtényi Balázs* kifejti, hogy a nemzetközi szervezetek előtt is mindinkább elfogadottá válik az autonómia kategóriája, mert benne olyan eszközt látnak, amelynek segítségével megvédhetők a nemzeti kisebbségek, miközben nem sérül az államok biztonsága sem. *Tóth Judit* szigorú kritikával illeti a kisebbségi hovatartozás megvallásával kapcsolatos magyarországi jogi szabályozást. A bírálatot nyomatékosítja azzal, hogy szerinte a szabályozást a belföldi jogalkotónak kell elvégezni, mert a nemzetközi emberi jogi dokumentumok ehhez csak közvetett segítséget nyújtanak. *Fábián Gyula* az erdélyi, a *Jarábik Balázs–Vincze Dávid* szerzőpáros a szlovákiai, *ifj. Korhecz Tamás* a magyar, szlovén és jugoszláv joggyakorlatot vizsgálja. E tanulmányok közül kiemelésre kívánczok *Fábián Gyuláé*, aki kifejti: a romániai passzív, megtűrő kisebbségpolitika jegyében abban az esetben teszik kötelezővé a hatóságok az identitás-regisztrációt, ha az államnak szüksége van erre, ha viszont az identitás-bevallás révén a kisebbség megszerezhet vagy megtarthat jogokat, az eljárás nyomban fakultatívvá válik.

Egyed Ákos: Kossuth és Erdély című tanulmányában a kormányzó koncepciójának változását írja le: míg 1849 januárjában az erdélyi sajátosságok tiszteletben tartását ajánlotta, áprilisban már a közigazgatás átszervezésének szükségességét hangsúlyozta a kormánybiztosnak. A közigazgatás átszervezésére azonban a szabadságharc bukása miatt nem kerülhetett sor. *Hermann Róbert* tanulmányában a Kossuth politikai szerepléséből a Kossuth–Görgey ellentétre helyezi a hangsúlyt, amely a trónfosztás 1849. április 14-i kimondásával vált véglegessé. Pomogáts Béla áttekintéséből kitűnik, hogy a magyar irodalom Kossuth-ábrázolásait mindig is átszőtték a nemzeti történelemről és a nemzeti stratégiáról kialakult elképzelések és víziók. Ezeknek a Kossuth-ábrázolásoknak nemcsak egy történelmi hős alakja volt a tárgya, hanem rajta keresztül a nemzet történelme és sorsa is. *Tari Lujza* tanulmányából megtudjuk: a magyar nép dalaiban és hangszeres darabjaiban a hősöknek kijáró tisztelettel és szeretettel őrizte meg Kossuth alakját és az 1848-as eszméket, még kisebbségi sorsban is. A szerkesztő örömmel fogadja *Tari Lujza* megfigyelését, hogy tudniillik napjainkban újult erővel éled fel a Kossuth-nóták iránti éneklő kedv is.

S ha már a jókedvünkről esett szó, engedtessek meg, hogy némi késéssel, de jó szívvel kívánjak a szerkesztőség nevében minden kedves Olvasónknak sikeres és boldog új esztendőt.

Budapest, 2003. január 6.

Cholnoky Győző